

Muinokset 2014

Muinolan nykyisinä asukkaina olemme pitäneet tavoitteena selvittää sukumme juuria mahdollisimman pitkälle taaksepäin. Kiinnostus suvun vaiheisiin sai alkunsa perimätiedosta: Anttilan taloon tuli Pohjanmaalta Veteläinen-niminen vävy. Kun Muinolan lapset kiusasivat Veteläisen lapsia nimen takia, pappi sanoi kinkereillä, että pannaan teidänkin nimeksi Muinonen. Säilyneistä kirkonkirjoista ei ole löytynyt vahvistusta tälle asialle. Kuitenkin Joonas Marttisen pojan kummina vuonna 1741 oli Vappu Veteläinen; muita Veteläisiä emme ole Vanhamäen kirkonkirjamerkinnoistä tavanneet.

Tiedot tähän kirjaseen on koottu monista eri lähteistä useiden vuosien aikana.

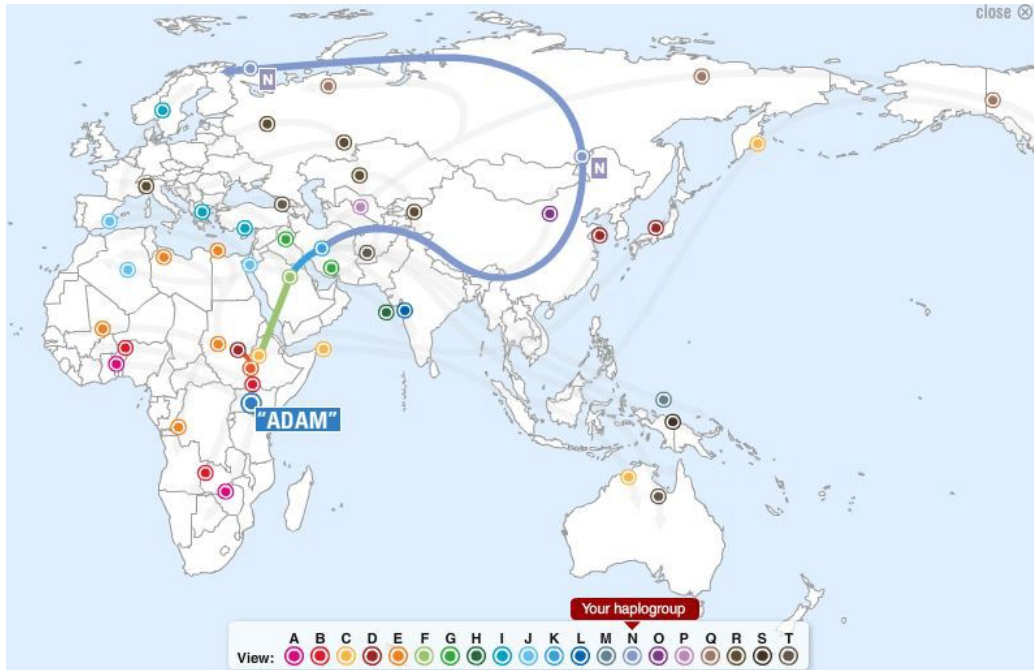
GEENITUTKIMUS

Nykyaikainen sukututkimuksen jatke kaukaiseen historiaan satojen sukupolvien ja kymmenien vuosituhansien taakse ulottuva DNA-tutkimus kertoo esi-isiemme vaiheista heidän siirtyessään eri reittejä käyttäen nykyihmisen synnyinseuduilta Itä-Afrikasta tänne Suomen alueelle.

Deoksiribonukleiinihappo (**DEOXYRIBONUCLEIC ACID**) on nukleiinihappo, joka sisältää solujen geneettisen informaation. Jokainen ihminen kantaa mukanaan esi-isiansä ja äitiensä historiaa, miehellä Y-kromosomin DNA:sta tieto siirtyy isältä pojalle ja naisella hänen mitokondrioittensa DNA:n informaatio tyttärelle sekä pojalle, mutta edelleen se siirtyy vain tyttären kautta. Näin saadaan selvitettyä isä- ja äitilinjat aina geneettiseen Aatamiin ja Eevaan saakka.

Tiedossa on tätä kijoittaessa kaksi Muinosta, jotka ovat teettäneet Y-DNA (isälinjan) testin sukututkimusmielessä. Molempien testit vahvistivat heidän kuuluvan haploryhmään N ja lähimmän yhteisen esi-isän olevan noin 15 sukupolven päässä.

N-klaaniin kuulumisen tarkoittaa esi-isien tulleen satojen sukupolvien aikana Afrikasta nykyihmisen alkukodista ensin Arabian niemellä ja sitten Aasian kautta jääkauden jälkeen tänne Suomen niemelle. Vaellukseen on arvioitu kuluneen aikaa n. 60 000 vuotta. Nykyisen Euroopan alueelle esi-isät saapuivat noin 10 000 vuotta sitten. Kerrotaan, että Kiinan Tang-dynastian ensimmäinen keisari Gaozu (566 – 635) kuului samaan N-klaaniin.

KIVIKAUDEN AIKA

Mikäli uusimmat Suomen kivikautiselle esineistölle annetut ajoitukset pitävät paikkansa, ihmisiä on liikkunut Savossakin jo 8000 - 8500 vuotta sitten. Tutkittujen kivikautisten asuinpaikkojen perusteella (lähin tutkittu asuinpaikka sijaitsee Pieksämäen Naarajärvellä) ihmisten arvellaan silloin eläneen 15 - 20 hengen pyyntiyhteisöissä ja liikkuneen riistan perässä. Vanhin pyyntiväestö olisi Suomeen tullessaan ollut pääasiassa hirvenpyytäjiä, jotka olosuhteisiin sopeutuen olisivat käyttäneet tasapuolisesti hyväkseen alueen tarjoamaa riistakantaa: hirviä, hylkeitä, majavia ja muita

nisäkkäitä, kaloja ja lintuja.

Ilmasto oli silloin todennäköisesti lämpimämpi ja kosteampi kuin nykyään niin, että jaloja lehtipuita (lehmuksia, jalavia ja tammia) kasvoi Kainuussa asti ja kaikkialla järvissä kasvoi syötäväksi kelpavaa vesipähkinää, jota nykyään tavataan vain Etelä-Euroopasta.

Suomen vanhin tunnettu asuinpaikka Ristola Renkomäen kaupunginosassa (5 km Lahden keskustasta etelään) ajoittuu vuoden 7300 e. Kr. tietämille.

Noin 4500 vuotta sitten saapui Suomen rannikolle ilmeisesti Itä-Baltian kautta uutta väestöä, joilla oli hyviä hiottuja kivikirveitä käytössään. Tämä vasarakirveskansaksi nimetty kivikautinen väestö toi mukanaan maanviljelyn alkeet eli kaskiviljelyn ja jonkinlaisen karjanhoidon, lisäksi väestö metsästi ja kalasti. Uusi väestö asettui asumaan lämpimille harjuille, kun vanhemman pyyntiväestön asuinpaikat olivat järvien hiekkaisilla rantatöyräillä. Muinosten esisät saattoivat olla tätä vasarakirveskansaa.

Vanhamäki sijaitsee Mikkelin maalaiskunnan luoteiskolkassa Puulaveden äärellä rajoittuen Hirvensalmen ja Kangasniemen kuntiin. Kylän keskus on n. 25 km Mikkelistä. Jo nimi Vanhamäki - vanhemmassa muodossaan Vanhamäkiöinen - kertoo, että kyseessä on eräs Mikkelin seudun vanhimmista asuinpaikoista, kenties se vanhin. Pidetäänhän Hirvensalmen vanhimpana vakituisena asuinpaikkana Puulalla olevaa Väisälänsaarta, jonka vain kapeat salmet erottavat Vanhamäen kylästä ja Kangasniemen vanhimpana asuinpaikkana Vuorisaloa, joka on myös Puulan saari, noin 20 km länsiluoteeseen Vanhamäestä. Vuorisalo on nimensä mukaisesti kallioinen, Väisälänsaaresta löytyy korkeita hiekkaharjanteita ja Vanhamäen moreeniharjanteet kohoavat näitäkin korkeammalle. Vanhamäen Ollanmäki on Mikkelin seudun korkein paikka, 186 m merenpinnan yläpuolella. Muinola sijaitsee drumliiniharjanteella 160 m merenpinnan yläpuolella.

Elias Lönnrot matkasi Hirvensalmelta Mikkelin kirkonkylään vuonna 1828. Hän kertoi: ”On sangen vaikeata osata perille täällä kun ei ole mitään kunnollisia kyläteitä, vaan ainoastaan pieniä

polkuja, jotka alituisesti haarautuvat ja käyvät ristiin. Vielä toinenkin vaikeus on tottumattomalla, nimittäin väestön opastuksien ymmärtämisessä. Sillä sensijaan, että muilla seuduilla neuvotaan poikkeamaan oikean tai vasemman käden tielle, määrätään Savossa kaikki ilmansuuntien mukaan. Tällainen tien neuvominen tuntui minusta kovin kummalliselta. Muuan talonpoika opasti minua jotenkin seuraavaan tapaan: Ensin menette tätä polkua eteenpäin, sitten poikkeatte ensi tienhaarassa itään, seuraavassa pohjoiseen, sitten kaakkoon ja sitten lounaaseen jne. Vaivoin saatoin pidättäytyä naurusta ja läksin matkaan melkein kokonaan ajattelematta hänen ilmansuuntiansa, jotka enemmän vaan sekottivat minua kuin olivat opastuksena.”

Järvirikkaassa Savossa käytettiin paljon vesiteitä. Ilmansuuntien tietäminen oli tärkeää sokkeloisilla vesillä liikkuville, sillä olihan yhdentekevää menikö saaren oikealta tai vasemmalta puolelta kun vain ilmansuunta pysyi oikeana.

Keväällä 1997 löytyi Muinolan pihasta kukkapenkkiä tehdessä liuskerengas (käytetty mahdollisesti hiuskoristeena) ja kivikiekko, jotka on otettu kansallismuseon kokoelmiin (KM 30779). Samalla löytyi noin 30 cm syvyydestä palanen Äänisen vihreäliusketta, kiveä, jota käytettiin kivikauden työkaluihin ja joka oli tällä seudulla tuontitavaraa. V.1998 löytyi Mikkelin torin reunalta koivukujan saneeraustyömaalta kehdonjalaksen muotoinen hakku, joka oli valmistettu samanlaisesta kivistä. Luontaisena tätä kivilajia tavataan pienellä alueella Äänisen länsi- ja luoteisrannalla Petroskoista pohjoiseen. Sieltä esineet levisivät valmiina tai puolivalmiina erityisesti nykyiseen Itä-Suomeen. Torilta löydetty esine sijoitetaan ns. kampakeraamiseen kulttuuriin, joka alkoi noin 4200 e. Kr. ja päättyi noin 2000 e. Kr.

MUINAINEN HISTORIA

Keijo Astala toimi kymmeniä vuosia Viipurin, sittemmin Savo-Karjalan maakunta-arkiston hoitajana sekä sota-aikana Mikkelin päämajassa tiedustelu-upseerina. Hän on julkaissut teoksen ”Suomikansan puolustus”, johon materiaali on koottu monista lähteistä,

alkaan Tacituksesta, roomalainen senaattori ja historioitsija (eli noin vuosina 55-120). Monipuolisen kielitaitonsa ansiosta Astala pystyi tutkimaan latinankielisiä, saksalaisia, ranskalaisia, venäläisiä ja muinaisruotsalaisia asiakirjoja. Sysäyksen tutkimukseen antoi professori Matti Klingen teos ”Muinaisuutemme merivallat”, jossa mainitaan, että Itämeren maakuntia nimitettiin ennen ristiretkiä Suomeksi ja että Kuurinmaan eteläpuolella oli aikoinaan varsinainen Suomi-maa.

Keskiajan ja kansainvaellusten ajan historiassa nousevat esiin monet nyttemmin hävinneet kansat, kuten gootit, langobardit, gallit, vendit, herulit ja monet niinsanotut suomensukuiset kansat. Astala päätyi tutkimuksissaan tulokseen, että herulit ja pohjoiset vendit olivat suomensukuisia. Heitä oli todistettavasti myös goottien, germaanien ja gallien taisteluosastoissa muokkaamassa uudelleen Euroopan rajoja, puhumattakaan viikinkien käärnelaivoista. Historiallisista kuvista selviää, että pohjoisilla vendeillä oli sama vaakuna kuin Kalevalan suomalaisilla: aarnikotka.

Väinämöisen
vaakuna

Vendien
vaakuna

Astala löysi saksalaisen ritarikunnan historiasta 1600- luvulla Jenassa ilmestyneestä kronikasta (Chronicon Prussiae) selityksen:

Kun saksalaiset ristiritarit olivat saaneet Preussin, Itä-Preussista löytyi myös suomalaisten asuma-alue, oikeastaan valtio nimeltään Samland, siis Suomi-maa. Se edusti korkeaa kulttuuritasoa ja huomattavaa kauppavaltaa. Paavin mielestä moinen maa oli välttämättä saatava Pietarin penninkien maksajaksi, joten paavi yllytti ristiretkeläiset Suomi-maan kimppuun. Valloitus ei sujunutkaan mutkattomasti. Suomi-maan vapaat pakanat pitivät puoliaan 150 vuotta, eli vuodesta 1255 vuoteen 1410.

Preussin eli Dusburgin kronikan liitteestä selviää, että näitä Preussin suomalaisia nimitettiin kansainvaellusten aikana heruleiksi. Herulien laajat asuin- ja toiminta-alueet on selvittänyt Jacob Grimm saksankielen historiassaan. Herulit eli Suomalaiset ovat Euroopan alkukansoja, jotka olivat levittäytyneet keskiseen ja pohjoiseen Eurooppaan jokatapauksessa jo ennen kelttejä, roomalaisia, germaaneja ja slaaveja. Nämä ovat sittemmin sulautuneet tai hyökänneet harvan suomalaisasutuksen kimppuun ja työntäneet suomalaisia sulautumattomilta osiltaan pohjoiseen.

Yleisestä historiankirjoituksesta poikkeavalla tavalla on suomensukuisten kansojen varhaisia vaiheita tulkinnut aiemminkin Turun yliopiston professori **Daniel Juslenius** kirjasessaan ”Vindiciae Fennorum” eli Suomi-kansan puolustus vuodelta 1703. Silloin muistettiin vielä muinaista Suomea ehkä jo v. 600 eKr. hallinneen kuninkaan Ferniottin tai Forniotuksen nimikin ja se, että hänen jälkeläisensä Gylpho on hallinnut Sveanmaata. Samansuuntaisia ajatuksia oli suomalaisten varhaisista vaiheista myös seuraavilla kansanrunouden kerääjillä.

Kaarle Akseli Gottlund oli kansanrunouden kerääjä ja kirjailija, Helsingin yliopiston suomenkielen lehtori vuodesta 1839. Hän oli 1815-1816 merkinnyt muistiin kansanrunoutta kotipitäjästään Juvalta.

Gottlund keräsi toistasataa vuotta sitten talonnimistöä Itä-Preussista ja löysi kymmeniä ikivanhoja talonnimiä, jotka olivat selvää suomea: mm. **Pellinen**, Laponen, Mulinen, Tapio, Kaukenen. Vuonna 1561 Mikkelin Vanhamäen kylässä anekin 323 omistajina mainitaan Hannu **Pellinen** ja Lauri Muinonen. Muinola sijaitsi jo

silloin ja edelleenkin **Pellinvehmas** nimisellä maakappaleella.

Hän teki 1817-21 matkoja Ruotsissa asuvan suomalaisväestön luo. Hän jätti 1823 Ruotsin säädyille anomuksen, jossa pyysi suomalaispitäjiin suomalaisia pappeja ja opettajia ja ehdotti laajaa itsehallintoa. Hankkeen rauettua Gottlund ryhtyi ponnistelemaan suomenkielisen kirjallisuuden luomiseksi. V. 1818-21 hän oli julkaissut vanhaa suomalaista kansanrunoutta kokoelmana ”Pieniä runoja Suomen pojille ratoxi”, ja 1828 ilmestyi savolaisten talonpoikien sepitelmiä sisältävä keräelmä ”Väinämöiset, yksi kokous mejän nykyisten runojoin virren-teosta”. Gottlund päätti julkaista suomenkielisen kansalliskirjallisuuden pohjaksi teoksen, jonka piti todistaa suomenkielen kelvollisuus sivistyskielenä. Hän joutui kuitenkin kirjoittamaan koko teoksen yksin. Lähes tuhatsivuinen kolmiosainen teos sisältää tutkielmia Suomen historiasta, kielitieteestä ja muinaistieteestä sekä näytteitä kansanrunoudesta.

Tulokseton kilpailu suomenkielen professuurista Castrénin, Lönnrotin ja Ahlquistin kanssa tuotti joukon yleisestä käsityksestä poikkeavia kielitieteellisiä tutkimuksia sekä katkeria riitakirjoituksia. Sekä Ruotsissa että Venäjällä häntä pidettiin vaarallisena kansanvillitsijänä eikä hänen työtään kotimaassakaan arvostettu.

David Emanuel Daniel Europaeus toimi aluksi Elias Lönnrotin keräämien runojen puhtaaksikirjoittajana mutta hänen mielensä paloi runonkeruumatkoille. Lönnrot lähetti oppipojan matkaan ja hän viettikin tien päällä kolme pitkää vuotta. Heti ensimmäisillä matkoillaan hän onnistui löytämään Ilomantsin ja Aunuksen parhaat runonlaulajat. Inkeri oli hänen merkittävin löytönsä. Sieltä löytyi Kullervon tarina. Lönnrot liitti ison osan Europaeuksen keräämistä runoista Kalevalaan. Lönnrot halusi luoda yhtenäisen eepoksen, vaikka se merkitsi, että puuttuvat palat olisi sepitettävä itse. Europaeuksen mielestä se oli paha virhe. Työ oli vielä kesken ja Inkerin alueen parhaat runokylät olivat tutkimatta tarkemmin. Uusi Kalevala ilmestyi 1849. Europaeukselle kirja oli hirveä pettymys. Hän järjesti kulttuuriskandaalin hyökkäämällä sanomalehti

Suomettaressa kansalliseeposta vastaan. Europaeus oli sitä mieltä, että koko Kalevala sijaitsi Suomenlahden eteläpuolella.

Fennomaanien ajatteluun ei sopinut, että Suomen kansalliseepoksessa olisi venäläisten ja virolaisten lauluja.

On käynyt ilmi, että Muinosilla on geeniyhteyksiä keskisen Euroopan alueelle. Kun geenitesti on tehty, tulee uusista esiintulleista geenisukulaisista ilmoitus sähköpostilla. Kaukaisia sukulaisia on löytynyt mm. Puolasta ja esim. tanskalainen prinssi ensimmäiseltä vuosituhannelta.

SUKUNIMI MUINONEN

Itäsuomalaiset sukunimet ovat periytyneet vuosisatojen ajan sukupolvelta toiselle. Muualla sukunimien käyttö yleistyi vasta 1800-luvun lopulla. Sukunimi on otettu täällä käyttöön jo 1200-luvulla eikä Euroopassakaan ole tavattu vastaavaa kuin korkeintaan Sveitsissä.

Professori Kauko Pirinen, joka on tutkinut laajasti savolaisia sukuja, on sanonut, että Muinokset ovat Mikkelin seudun alkuperäisväestöä. Suur-Savon vanhassa suomalaisperäisessä nimistössä on lähes 60 kantasuvun nimeä, jotka uudenajan alussa tunnetaan vain Savosta. Yksi näistä nimistä on Muinonen.

Nimikirja vuodelta 1988 kertoo nimestä Muinonen seuraavaa: Vanhimmat tiedot nimestä ovat Mikkelin pitäjältä, jossa on vuonna 1541 sukunimi Moijno, 1608 Muinoin, 1664 Muinoinen, 1688 Muinoin. Kauko Pirinen mainitsee Savon historiassaan (1982) Vesulahden Vanhamäessä (Mikkeliä) Lauri Muinosen 1601. Nimeä on myös tavattu varhain Rautalammin vanhasta pitäjältä, jossa vuoden 1571 suurta hopeaveroa maksoi mm. Anders Muinoinen.

Kuten ylläolevasta näkyy nimi kirjoitettiin useaan eri muotoon. Niinpä Veijo Saloheimon SAVON HISTORIA II:2 ei tunne Muinosia, koska vuoden 1694 henkikirjassa nimi oli muodossa Muhoin. Mikkelin kohdalle on merkitty kolme Muhosta vaikka he kirkonkirjojen mukaan olivat Muinosia.

MAAKIRJAT

Vanhimmat kirjalliset tiedot Vanhamäestä ja sen asukkaista löytyvät vuodelta 1541. Savo oli tällöin jaettuna viiteen hallintopitäjään: Pellosniemi, Vesulahti, Juva, Rantasalmi ja Sääminki. Pitäjät jakautuivat neljänneskuntiin. Vesulahden neljänneskunnat olivat Vuolinko, Paukkula, Norola ja Mälkölä. Neljänneskunnat jaettiin edelleen kymmeneskuntiin, joita oli kuusi kussakin neljänneskunnassa. Vuolingon kymmeneskunnat olivat Rantakylä, Vuolinko, Vanhamäki, Harjumaa, Salmenkylä ja Synsiö.

Maanomistuksista alettiin 1500-luvun alussa hankkia kirjallisia todistuksia, joilla maa taattiin talonpoikien perintöomaisuudeksi. Tällaisen todisteen nimenä oli 1500-luvulla anekikirja ja 1600-luvulla arvio- tai kukkarokirja. Tämä saantokirja oli tarkoitettu pidettäväksi mukana, kannettavaksi kukkarossa. Yhdellä kertaa omistukseen myönnetystä tilusryhmästä käytettiin nimitystä arviokunta tai anekki. Sen omistajana oli joko yksi tai useita yhteisesti verotettavia osakkaita, joiden kiinteä veroluku oli merkitty anekkirjaan. Aneikki oli tarkoitettu pysyväksi maanomistusyksiköksi. Siksi sitä ei ollut lupa hajottaa, eikä siihen saanut liittää muiden talojen omistuksia.

Anekit ja niiden omistajat luettiin tällä seudulla ensimmäisen kerran vuonna 1541, Kustaa Vaasan käskystä laaditussa Savon varhaisimmassa maakirjassa. Kaksikymmentä vuotta myöhemmin, 1561, maanomistuksista tehtiin entistä yksityiskohtaisempi luettelo, johon merkittiin myös maakappaleiden nimet.

Vuolingon neljänneskunnalle on ominaista, että samaan anekkiin on merkitty useita osakkaita, usein erinimisiäkin. Tämä erinimiset ovat ilmeisesti olleet läheisiä sukulaisia, vävyjä tai lankoja. Tutkijoiden mukaan tällainen menettely kertoo jo useampia sukupolvia kestäneestä vakituisesta asutuksesta paikkakunnalla. Esimerkkejä Vanhamäen alueelta: **anekin n:o 323 omistajat v. 1561 olivat Paavali Kauppinen, Lauri Kauppinen, Hannu Pellinen, Lauri Muinonen ja Antti Paavilainen**, anekin n:o 316 neljä Arpiaista ja Antti Tinttonen, anekin n:o 318 neljä Kärköstä, anekin n:o 319 Juho

Karponen, Lauri ja Juho Marttinen, anekin n:o 317 Olavi Rintanen, Paavo ja Lauri Marttinen; anekin n:o 321 omistajina oli useampia Viljakaisia. Aneikki n:o 322 oli yksin Lauri Marttisen nimissä, samoin anekki n:o 333 Juho Heilasan, joten heitä voidaan arvella uudisasukkaiksi Vanhamäessä vuonna 1561. Vanhimpaan maakirjaan merkittyjä talonpoikia voidaan pitää "savuina", se on itsenäisen talon haltijoina.

Aneikkiin numero 323 kuuluvat maakappaleet olivat Ripulimäki, Oravaniemi, Haapaniemi, Tihon Huhtaniemi, Haikon Harjumaa, Pellin Vehmas, Hirventie, Kortesslamminmäki ja Soppionjoen taus. Kaksi viimeksimainittua nimeä ovat vieläkin käytössä.

Seuraavalla sivulla on Vanhamäen kohta maantarkastuskirjasta vuodelta 1664 (1664 ARS JORD Ransaknings Protocolier). Tällöin Muinola ja Pohjoiskangas sijaittivat Pellinvehmas nimisellä maakappaleella ja saivat lisämaita kahdesta Laukkasille kuuluneesta, samalla maakappaleella sijainneesta autiotalosta. Talot kuuluivat Gustaf von der Pahlenin läänitykseen.

487 1870
H. H. H.

Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias

Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias

Lairalen 179.

Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias

Ardea herodias
Ardea herodias

487 1870
H. H. H.

Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias

Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias

Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias

Ardea herodias
Ardea herodias

Ardea herodias
Ardea herodias

Ardea herodias
Ardea herodias

Ardea herodias
Ardea herodias
Ardea herodias

Ardea herodias
Ardea herodias

Ardea herodias
Ardea herodias

VEROTUKSESTA

Vanhin Savoia koskeva yksityiskohtainen veroselvitys on vuodelta 1539. Veroyksikkö oli nimeltään veronahka eli oravainen.

Veronahalta kannettava päävero oli silloin 1/2 pannaia ohraa tai sen kanssa samanarvoista ruista. (1 panni = n. 90 litraa, 1 tynnyri = 2 pannaia) Viljan sijasta oli mahdollista maksaa turkiksia, karjaa tai humalaa määrättyjen vaihtoarvojen mukaan. Talvikäräjien aikaan kannettiin vanhaan keskiaikaiseen tapaan turkisvero, kesäkäräjien aikana kapahaukea, syksyllä Pärttylin päivän aikaan karjaa ja viimeksi puinnin jälkeen viljaa. Viljan kanto jäi tavallisesti vasta uuden vuoden puolella tapahtuvaksi. V. 1541 Savossa maksettiin jo viidennes veroista lehmän, lampaan tai vuohen lihassa.

Vanhanaikainen piirre Savon verojärjestelmässä oli se, ettei siihen sisältynyt lainkaan rahaveroja.

Olavinlinnan rakentaminen toi mukanaan uusia rasituksia, mm. työveroja. Lisäksi kivien toimittaminen Olavinlinnan muurien rakentamiseen ja korjaukseen oli Visulahden ja Pellosniemen erityisvelvoite. Tuohta, jota tarvittiin mm. rappauslaastin tueksi, hankittiin aluksi Savon kaikista pitäjistä, mutta senkin kokoaminen keskitettiin myöhemmin tälle alueelle. Visulahden ja Pellosniemen pitäjille kuului myös velvollisuus huolehtia Olavinlinnan tarvitsemista pajahiilistä: vuorovuosin lähetettiin 20 miestä hiilenpolttoon linnan lähelle. Rasituksena oli myös käräjille koottujen verotavaroiden kuljetus läänin pääkaupunkiin, virkamiesten kyyditseminen ja teiden ja siltojen rakentaminen.

Veroja kannettiin sekä kirkolle että kruunulle, myös paikallisille virkamiehille, oikeuslaitokselle ja lääninherralle. Maksut suoritettiin monin eri perustein ja monenlaisina veroparseleina (verokappaleina). Kirkko oli ilmeisesti edelläkävijä siirryttäessä turkisveroista rahaveroihin. Papinvero kannettiin talonpoikaistalolta, kirkonvero täysikasvuisilta miehiltä eli jousilta ja piispanvero maayksiköltä. Kehitys kulki 1500-luvulla siihen suuntaan, että kruununverotus ja papinveron määrääminen tulivat yhä enemmän toisistaan riippuvaisiksi. Kustaa Vaasa vaati suurimman osan kirkollisista veroista kruunulle, koska sodat paisuttivat kruunun

menoja vuosi vuodelta. Kun vakinainen maavero pyrittiin pitämään ennallaan, valtion rahantarve oli tyydytettävä ylimääräisillä veroilla, joita nyt määrättiin yksi tai useampia lähes joka vuosi. Apuverojen perusmuoto oli muonavero, jota kannettiin sotaväen elatukseen. Kuuluisin apuvero oli ns. hopeavero, joka v. 1571 kannettiin tanskalaisten valtaaman Älvsborgin linnoituksen lunnaksi. Se maksettiin rahana. Jokaisen oli annettava siihen 10 % irtaimen omaisuutensa kokonaisarvosta. (Irtainta omaisuutta olivat raha, arvo- ja käyttömetallit sekä karja.) Kun sama linna uudelleen seuraavan vuosisadan alussa joutui tanskalaisille, perittiin jälleen lunnasrahat kruunun alamaisilta (1614-1619).

Tarkkoja tietoja verotuksesta on saatavissa vasta vuosilta 1600 - 1601, jolloin kannettiin ylimääräistä karja- ja kylvövero, joka samanaikaisen muonaveron kanssa nosti verotaakan huippulukemiin. Karja- ja kylvövero maksaneita oli v. 1600 Vanhamäen neljännekunnassa 52. Talojen keskimääräinen kylvömäärä v. 1601 oli 1,4 tynnöriä vuodessa. Eräs pitäjän suurimpia oli Vanhamäen Lauri Muinonen, jonka kylvöala oli 5 tynnöriä. Useiden katovuosien jälkeen yhdessäkään taloudessa ei ollut kuutta lehmää enempää ja kuuden lehmän omistajia oli vain neljä Mikkelin pitäjässä. Vanhamäen Muinosilla oli silloin viisi lehmää. Alunperin ylimääräisenä kannettu karja- ja kylvövero muuttui myöhemmin pysyväksi. Sitä kannettiin vanhaan käytäntöön nojautuen (ei minkään asetuksen perusteella) aina vuoteen 1857 saakka.

V. 1604 silloista monimutkaista verotusjärjestelmää yksinkertaistettiin. Maavero maksettiin siitä lähtien pelkästään veromarkkaluvun perusteella. Neljä veromarkkaa muodosti savun ja vastasi myöhemmän ajan manttaalia. Myös papinveroa muutettiin siten, että kultakin veromarkalta kannettiin 9 viljakappaa kymmenyksiä, josta määrästä valtio piti 2/3. Kun kirkolliset verot suurelta osin peruutettiin kruunulle, papit tulivat entistä kiinnostuneemmiksi muista saatavistaan. Sellaisia olivat toimitusmaksut: lapsensynnyttäjien kirkotteluraha, ristimisraha, morsiamen vihkimisraha sekä varsinkin hautausmaksu. Esim. Mikkelin pitäjässä 1680-luvulla kirkkoherra sai varakkaan

talonpojan tai hänen vaimonsa hautaamisesta 1 lehmän, köyhemmästä talonpojasta 6 taalaria, varattomasta talonpojasta 3 taalaria, loisista ja vaivaisista 6 kuparimarkkaa. Ruumissaarnasta veloitettiin 6 taalaria, joten hautajaissaarnoja harvoin pidettiin. Kappalaiset ja apupapit saivat tyytyä sekä huomattavasti pienempiin palkkaustuloihin että toimitusmaksuihin.

Vuodelta 1610 ja parilta sitä seuraavalta vuodelta kannettiin Savossa ns. pariskuntaveroa. Veroa oli perittävä jokaiselta talollis-samoinkuin säätyläispariskunnalta, paitsi ei sotaretkellä olevilta. Yli 60-vuotiaat olivat vapaat pariverosta. Huonokuntoinen aviopuoliso saatettiin jättää pois luettelosta ja merkitä toinen leskeksi, jotta veroa ei tarvinnut maksaa.

Verotileissä esiintyy 1620-luvulta alkaen myllytulli, jota perittiin kruunulle viljan jauhatuksesta. Kansa keksi kiertotien: viljan jauhatusta tehtiin talokohtaisilla käsikivillä. Niinpä myllytulli poistettiin 1634 ja 1635 ruvettiin perimään sen sijaan henkirahaa 13 v. - myöhemmin 16-vuotiaista 65-vuotiaisiin.

Valtio saattoi lahjoittaa tietyn alueen veronkanto-oikeuden toistaiseksi, määrääjäksi tai saajan elinajaksi läänityksenä. Suuri läänitys Mikkelin pitäjässä kuului von der Pahleneille. Alun perin tämä koko Vuolingon neljänneskunnan käsittävä läänitys oli kuulunut venäjänkielen tulkille Fredrik Tatzille, joka oli saanut sen Kaarle IX:ltä 3.8.1606. Tatzin kuoltua sama alue lahjoitettiin Magnus von der Pahlenille, baltinsaksalaiselle ylimykselle, joka vuodesta 1610 oli ollut Ruotsin palveluksessa. Hän sai lahjoituksensa Kustaa II Aadolfilta 5.10.1615 sotaleirissä Inkerissä Pihkovan edustalla tunnustukseksi "erinomaisesta miehuullisuudesta". Vuosina 1622-24 hän ei nauttinut veroja Vuolingon neljänneskunnasta, mutta lahjoitus uusittiin 5.9.1624. Rälssin hallintopaikka oli Kangasniemen Suurolassa. Magnus von der Pahlen teki talonpoikien kanssa verosopimuksen sen jälkeen, kun nämä v. 1645 olivat valittaneet verojen säännöttömyydestä ja pyytäneet, että heidän sekä pysyvät että tilapäiset veronsa määrättäisiin kiinteän säännön mukaan, koska he itse eivät tienneet loppua eivätkä alkua veroilleen ja maksuilleen, eritoten

ylimääräisille parseleille. Sopimus oli epäedullinen ja vuotuiset verot lähes 15 % korkeammat kuin Pietari Brahen talon- pojilla. Vanhamäestä kantatila n:o 5 kuului Pietari Brahen läänityksiin. Lisäksi Pahlenin talonpoikien rasituksiin kuului kartanon rakennuksista huolehtiminen.

Magnus von der Pahlenin kuoltua läänitys jakaantui 1600-luvun puolivälissä hänen pojilleen majuri Rickhard Magnus von der Pahlenille (säterinä Rantakylän kartano, läänitys peruutettu 1694) ja everstiluutnantti, maaneuvos Gustaf von der Pahlenille (säterinä Liukkolan kartano, läänitys peruutettu 23.5.1690). (Säteri = aatelisten vero- vapaa asumakartano.) Rickhard Magnus von der Pahlenin läänitykseen kuuluivat mm. talot Kakrialala 1 ja Vanhamäki 1 - 4; Gustaf von der Pahlenin läänitykseen kuuluivat puolestaan mm. Vanhamäki 6 - 16 ja Viljakkala 1 - 4.

Huomattavin verouudistus tapahtui v. 1664, jolloin verot pyrittiin saamaan kohtuullisemmiksi. Sitä varten toimitettiin v. 1663 - 1664 maantarkastus, jonka perusteella arvioitiin suullisen kyselyn mukaan kunkin anekin - silloisen partian - veronmaksukyky ja vahvistettiin uudet veromarkkaluvut. Tällöin Kakrialala kehui tervasmetsiään erinomaisiksi.

Tämä väliaikaiseksi tarkoitettu maantarkastus toimi verotuksen pohjana lähes 200 vuotta ja aiheutti kohtuuttoman rankan verotuksen Etelä-Savon alueella. Myöhemmin asutetun Pohjois-Savon maaverojen osuus oli noin kahdeksasosa siitä maaverosta, jonka samankokoinen Etelä-Savo suoritti. Koko 1700-luvun eteläsavolaiset tekivät tavan takaa valtiopäiville valituksia silloisista maa- ja vero-oloista ja anoivat korjausta - tuloksetta, koska pohjoissavolaiset jarruttivat uutta tarkastusta peläten oman verotaakkansa kasvua.

Henkilökohtaisista veroista suurin oli henki- eli manttaaliraha. Sen lisäksi maksettiin tuomarinveroa, laamanninveroa ja käräjäkappoja. Näiden vanhojen henkilöverojen lisäksi tuli vuonna 1719 yleinen suostuntavero, jolla piti korjata valtakunnan rappiolla olevia raha-asioita ja turvata ikuinen rauha. Se hyväksyttiin vuosittain jatkuvasti valtiopäivillä aina vuoteen 1808. Vuodesta 1723 kannettiin ns.

palkka- ja maksuveroa, joka käytettiin valtionvelan maksamiseen sekä sodan johdosta virattomaksi jääneiden virkamiesten osapalkkausta varten. Tämäkin oli henkilövero, joka kohdistui kaikkiin väestökerroksiin, myös torppareihin ja loisiin. Venäläis-valtauksen aikana v. 1808 vero vasta lopullisesti lakkautettiin. Vuodesta 1722 kannettiin Tukholman linnanapua kuninkaanlinnan korjausten ja komistusten kustantamiseen. Vähitellen väestö tottui tähän uuteen rasitukseen jopa niin, että kun Suomi oli eronnut Ruotsista, samaa veroa edelleen kannettiin johonkin muuhun tarkoitukseen. Veron suoritus lakkasi Suomessa vasta v. 1865. Henkilöveroina maksettiin myös ns. lääkintärahoja vuodesta 1770 vuoteen 1865 lääkintälaitoksen tarpeisiin, eritoten kulkutautien torjuntaan. Lisäksi oli välillisiä veroja, kuten sakko-, tulli-, posti-, leimapaperi-, kuolinpesä- ja kruununtilojen perinnöksi lunastusrahat; edelleen satunnaisrasituksia, joita vaadittiin milloin petoeläinten hävittämiseksi, milloin viestin viemiseksi, kulojen sammuttamiseksi, selvittämättömien salamurhien yleis- sakkoina, tulipalo-, halla- ja raevahinkojen korvauksina, monenlaisina toimituskirjamaksuina tai kirkonkolehteina.

1700-luvun lopulla määrättiin maksettavaksi paloviinan valmistusveroa, joka liittyi kiinteästi manttaalilukuun ja joka perittiin riippumatta siitä, keittikö talo viinaa vai ei. Manttaaliluku määräsi kuitenkin viinapannun suuruuden.

Tientekorasitus perustui vuoden 1734 yleisen lain rakennuskaareen. Kyläteiden ylläpitäjien eli maanomistajien oli otettava osaa myös pitäjänteiden ja monesti myös varsinaisten maanteiden rakentamiseen ja korjaamiseen. Lisäksi koko maakunnan yhteishankkeisiin oli otettava osaa. 1720-luvulla tehtiin Lappeenranta-Hamina-valtatietä, 1800-luvun alkupuolella Jyrängön siltaa Heinolassa, joihin molempiin kannettiin omat maksunsa.

Jatkuvasti kasvava verorasitus sekä usein sattuneet katovuodet heikensivät pitäjäläisten veronmaksukykyä. Verot rästytyivät. Kolmen vuoden verorästien takia talo menetti perintöoikeutensa ja muuttui kruununtilaksi. Entinen omistaja sai kuitenkin jäädä tilalle asumaan. 1600-luvun alussa lähes kaikki talot olivat

perintöluonteisia. Vuoteen 1664 mennessä 54 % Mikkelin pitäjän taloista oli muuttunut maksamattomien verojen vuoksi kruununtiloiksi, nälkävuosiin mennessä (1698) kruununtiloja oli 63 % ja isonvihan aattona v. 1712 niitä oli 71 %. Esim. Muinola muuttui kruununtilaksi isonvihan (1713-1721) jälkeen ja lunastettiin takaisin perintötilaksi 1800-luvun puolivälin jälkeen. Vanhamäen kuudestatoista kantatalosta oli v. 1688 $4 \frac{5}{8}$ kruununluontoista, v. 1744 niitä oli jo 15. Vuonna 1723 annettiin asetus, joka salli kruununtilojen lunastamisen perinnöksi. Lunastamiseen tarvittiin paljon käteisvaroja: aluksi kuuden, sittemmin kolmen vuoden veroja vastaava summa sekä toimituskulut. Vuonna 1789 annettiin perinnöllinen käyttöoikeus kruununtiloille. Tämän jälkeen perintötilallisen ja kruununtilallisen asema oli käytännössä lähes sama.

Kustaa III:n toimesta annettiin 28.6.1775 verollepanoasetus. Siinä verorasituksen perusteeksi asetettiin nautinta eli tilusten laatu, hyvyys ja sijainti. Tätä maanluokitusta suorittamaan nimettiin komissionimaanmittarit, jotka saivat palkkansa talonpojilta. Uuden verollepanon yhteydessä määrättiin toimitettavaksi isojako eli erilliset tilukset pyrittiin kokoamaan yhtenäiseksi tilaksi. 1780 isojako alkoi Mikkelin pitäjän alueella, ja se saatettiin loppuun 1800-luvun puoliväliin mennessä. Tämän jälkeen alkoi myös kruununtilojen lunastaminen perintötiloiksi suuremmissa määrin.

Eräs verokuitti v:lta 1889 kertoi herastuomari Matti Muinosen tilan puolesta maksetun kihlakunnan postin kuljettamisesta 10 mk ja Jyrängön sillan korjuusta 45 mk. Tämän suorituksen maksamiseksi Muinonen oli tuonut makasiiniin otria, kauroja ja rukiita 10 mk 45p arvosta ja maksanut rahassa 19 mk 45 p. Vielä 1900-luvun alussakin veroja maksettiin luontaistuotteilla.

KANTATALOT

Vanhamäen kantatalot 1664-1830-luvulle:

N:o 1 Tusku

N:o 9 Kauppila

N:o 2 Ylönen

*N:o 10 **Muinola***

N:o 3 Salmela

*N:o 11 **Pohjoiskangas***

N:o 4 Lutta

N:o 12 Tonni

N:o 5 Hirvensalmen alueella

N:o 13 Rieppola

N:o 6 Papintalo

N:o 14 Seppä

N:o 7 Heila

N:o 15 Marttila

N:o 8 Hämäläinen

N:o 16 Laaha

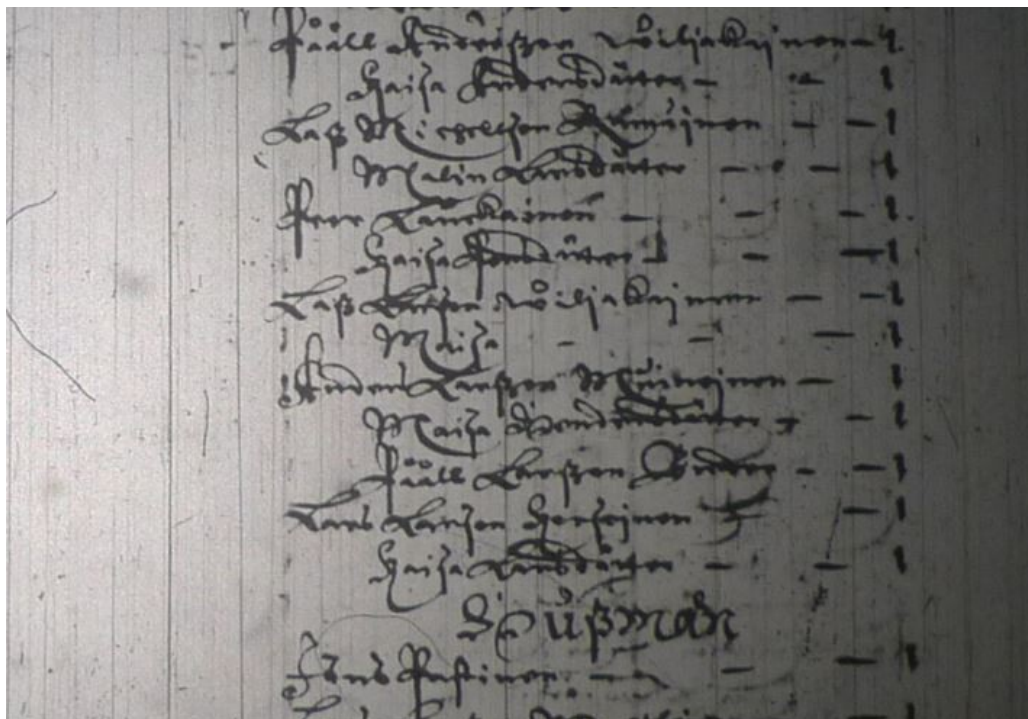
HENKIKIRJAT JA KIRKONKIRJAT

Maakirjoista selvisi vain isännän nimi. Yritettiin löytää lisätietoa perhesuhteista henkikirjoista. Kateellisina katseltiin länsisuomalaisia henkikirjoja 1600-luvulta. Niissä oli lueteltu nimeltä koko perhe, myös alaikäiset lapset, kun takäläiset henkikirjat kertoivat yleensä vain isännän nimen ja merkinnän mh (med hustru) eikä edes vaimon eikä lasten nimiä. Johtuiko kirjaamisero siitä, että länsisuomalaiset kartanot olivat tarkempia pitämään lukua torppareistaan ja myös kasvavasta työväestään. Mikkelin tienoolla ei ollut samanlaista torpparilaitosta. Kartanoita oli vähän. Suurin osa maanviljelys- väestöstä oli perinteisesti itsenäisiä tilallisia. Torppia kyllä oli, mutta niiden väki saattoi vaihtua vuosittain. Siitä osoituksena yksi Muinosen perhe 1800-luvulta, jonka kuudesta lapsesta jokainen oli syntynyt eri kylässä. Toiseen pitäjään muuttaminen ei ehkä ollut yhtä ongelmatonta. Eräs perhe pyrki Ristiinaan, mutta heidät käännytettiin takaisin ja he asettuivat sitten sukulaisten luo Närvälän kylään.

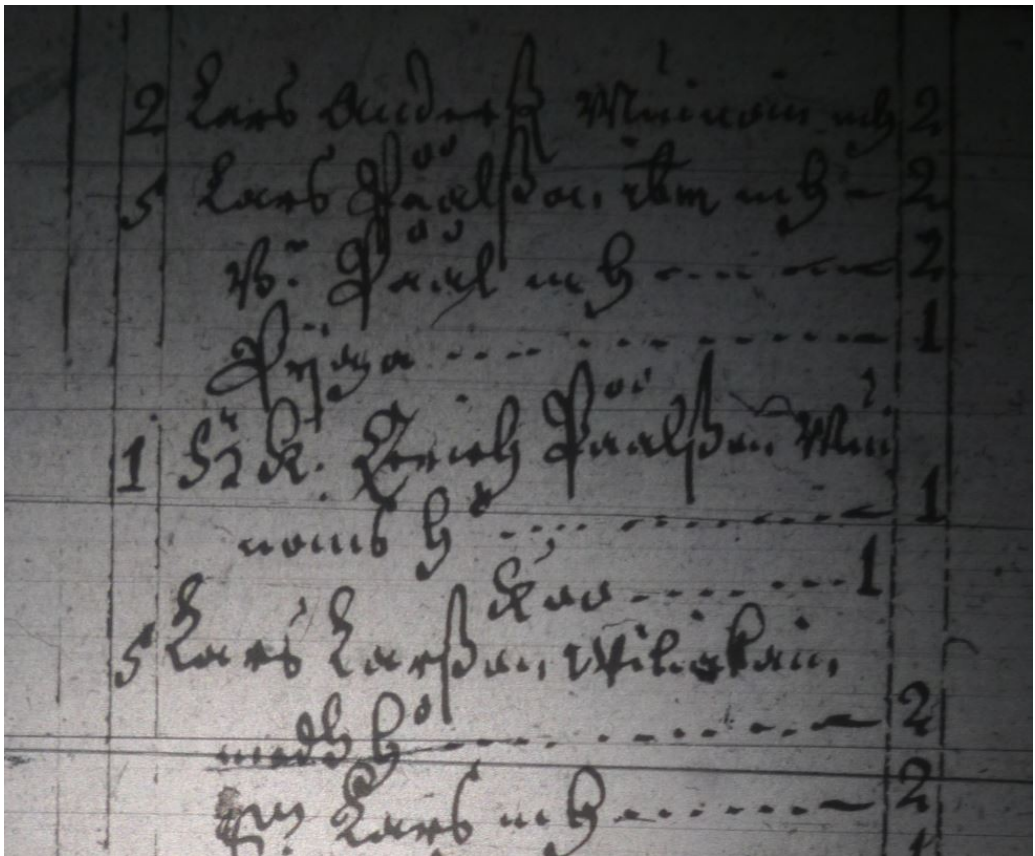
Henkikirjat alkavat myllytullimanttaaliluetteloina vuodesta 1634. Tällöin uutta vakinaista veroa henkirahaa ryhdyttiin keräämään viljansyöjiltä. Henkirahan kantoa varten tehdyn asiakirjan nimi

lyheni manttaaliluetteloksi. Suomeksi tunnetaan paremmin nimellä henkikirja. Henkikirjan laati ensin pappi, kunnes henkikirjoitus vuonna 1652 määrättiin manttaalikomissaarien tehtäväksi ja vuonna 1779 henkikirjoittajille.

Ensialkuun henkirahaa perittiin jokaiselta 12 vuotta täyttäneeltä. Vuonna 1652 perintärajoiksi vakiintuivat ikävuodet 15-63. Yläikäraja poistettiin pian talojen isänniltä ja alaraja korotettiin kuuteentoista vuonna 1865. Ala- ja yli-ikäisten lisäksi henkirahan maksusta vapautettuja olivat ajoittain muutamat erityisryhmät.

Vanhimmassa henkikirjassa vuodelta 1635 on Antti Laurinpoika Muinonen ja hänen vaimonsa Maija ?? sekä Paavo Laurinpoika Muinonen. Seuraava löytynyt henkikirja on vuodelta 1646, jolloin Antti Muinosella oli vaimon lisäksi yksi tytär ja Paavo Muinosella vaimo ja poika. Tällöin kumpikin perhe oli merkitty omaksi ruokakunnakseen, ilmeisesti asuivat eri taloissa. Virallisiin asiakirjoihin talojen numerot otettiin käyttöön vasta 1700-luvulla ja talojen nimet 1800-luvulla.

Henkikirja vuodelta 1665

1600-luvun lopulle asti nämä sukulinjat ovat seurattavissa henkikirjoista. Vuonna 1697 henkikirjassa on vain Paavo Muinonen vaimonsa kanssa.

1600-luvun lopulla oli useita ankaria katovuosia ja kulkutauteja. Suuri pohjansota alkoi vuonna 1700. Väestöä koetteli raskaasti isoviha 1713-21, jolloin virkamiehetkin pakenivat Ruotsiin ja henkikirjat kuten myös kirkonkirjat puuttuvat näiltä vuosilta.

Ensimmäinen henkikirja isonvihan jälkeen on vuodelta 1722. Vanhamäessä numero 10:llä on Lauri Muinonen vaimonsa kanssa, veli Antti ja poika Tapani vaimonsa kanssa sekä sotilas Hiltusen vaimo ja numero 11:llä Esko Muinonen vaimonsa kanssa ja veli Martti.

Vuoden 1727 henkikirjassa oli Vanhamäen kohdalla myös Väisälän talo numero 3, jossa asui Matti Muinonen ja poika Tuomas sekä talo numero 4, jossa asui Matti Muinonen vaimonsa kanssa ja veli Tuomas. Väisälä kuuluu Hirvensalmen pitäjään. Kirkon ja pappilan palossa vuonna 1822 tuhoutuivat kirkonkirjat, joten tarkkoja tietoja perhesuhteista on saatavissa vain tämän tapahtuman jälkeiseltä ajalta. (Tämä henkikirjalöytö oli yllätys, - keitä he olivat?)

VANHAMÄEN NUMERO 10 MUINOSET

Kun talojen nimet otettiin käyttöön kylällä n. 1700-luvun loppupuolella, numero 10 oli virallisissa asiakirjoissa Muinola. Siihen kuului kaksi taloa, jotka kansan suussa kulkivat nimillä Anttila ja Pekkala, kirkonkirjoissa A-talo ja B-talo.

Henkikirjojen mukaan vuonna 1635 (Anttilassa) isäntänä oli Antti Laurinpoika Muinonen.

Vuonna 1662 Lauri Antinpoika Muinonen ja veli Antti.

Vuoden 1669 henkikirjassa talossa oli Lauri Muinosen leski, veli Paavo Antinpoika ja veli Antin vaimo.

Vuonna 1673 henkikirjassa oli Paavon ja Antin vaimot, ei miehiä.

V. 1675 Paavo Antinpoika ja veli Antin vaimo.

V. 1676 Paavo Antinpoika Muinonen ja vaimo, veli Antin vaimo ja veli Juho ja vaimo.

V. 1677 Juho Antinpoika ja vaimo, sama tilanne vuoteen 1693, jolloin isäntänä Lauri Muinonen ja vaimo.

V. 1697 Lauri Muinosen (Lars Muhoin) tilalle on ilmaantunut Staffan Myrmes (tämä on taas kirjurin versio sukunimestä Myyryläinen) vaimonsa kanssa. Tämä pariskunta näkyy vielä vuoden 1712 henkikirjassa.

10.4.1698 on kuollut Lauri Muinonen 40 vuotiaana (kirkonkirjatieto).

2	Jana Arpiain	mg	2
5	Mari	mg	2
	DM Olof Muzoni	mg	
	Soldat	go	
4	Anders Arpiain	mg	2
	S Matts	mg	2
2	Miche Körtuuf	mg	2
2	Martha Willkoin	mg	2
2	Maftan Muzoin	mg	2
4	Jak Muzoin	mg	2
	S Matts	mg	2
2	Carl Eukoin	mg	2
	Sold	so	

Henkikirja vuodelta 1708

Isonvihan jälkeisessä henkikirjassa vuodelta 1722 Anttilassa oli Lauri Muinonen vaimonsa kanssa, veli Antti ja poika Tapani vaimonsa kanssa. Tämä Lauri oli isäntänä kuolemaansa asti. Hän oli syntynyt n. vuonna 1688 ja naimisissa Maria Viljakaisen (1686-1767) kanssa, kuoli 21.4.1743 55 vuotiaana ja haudattiin kirkon alle.

Eräs vaikeasti selvitettävä Muinosten sukuhaara lähtee Antti Muinosesta s. noin 1686, joka oli naimisissa Marketta Pulliaisen s. noin 1695 kanssa. Pulliaisten talo sijaitsi Vuolingon kylässä ja perhe asui ajoittain Vuolingolla, ajoittain Vanhamäessä. Heillä oli kuusi lasta ja myös lasten perheet liikkuiivat kylältä toiselle. Tämä Antti on Lauri Muinosen s. noin 1688 veli.

Kirkonkirja vuodelta 1726 (Anttila)

ANTTILA

Antti Laurinpoika Muinonen s. 1716
 vaimo Margareta Arpiainen s. 1720

Antti Antinpoika Muinonen s. 1749
 vaimo Maria Murtonen s. 1751

Matti Antinpoika Muinonen s. 1772
 vaimo Helena Hannuntytär
 Muinonen s. 1771

Antti Matinpoika Muinonen s. 1793
 vaimo Kristina Kekkonen s. 1806

PEKKALA

Lauri Laurinpoika Muinonen s. 1714
 vaimo Ingeborg Hokkanen s. 1718

Petter Laurinpoika Muinonen s. 1757
 vaimo Kaisa Värtiläinen s. 1759
 Petterin veli Sakari s. 1760
 vaimo Helena Närvänen s. 1757

Juho Petterinpoika Muinonen s. 1784
 Greta Manninen s. 1792

Antti Juhonpoika Muinonen s. 1813
 vaimo Anna Sofia Kurvinen s. 1821
 2. vaimo Valborg Närvänen s. 1823

Antin veli Juho s. 1821
 vaimo Maija Mikontytär
 Muinonen s. 1831

VANHAMÄEN NUMERO 11 MUINOSET

Kirkonkirja vuodelta 1726 (Muinola)

A handwritten church register page from 1726, Muinola. The page is filled with cursive script, listing names and associated numbers. The entries are as follows:

... Jukka Porsainen	20
... Antti Juhani	60
... Johanin & Jukka	...
... Matti Muinainen	60
... Johan Erik Muinainen	30
... Mikko Matti Muinainen	...
... Johan Matti Muinainen	30
... Johan Matti	15
... Johan Matti	12
... Johan Matti Muinainen	40
... Johan Matti	12
... Johan Matti	10
... Johan Matti	8
... Johan Matti	4
... Johan Matti Muinainen	...
... Johan Matti	...

	Dial.	Symb.	Qual.D.	Age	Abst.	Col.D.	Conf. Mem.	Prof. an. Conf.	Qual.	Letters	1707	1708	1709	1710	1711	1712
<i>M. J. M. M. M.</i>																
<i>M. J. M. M. M.</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
<i>M. J. M. M. M.</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
<i>M. J. M. M. M.</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						

Vanhimmat säilyneet kirkonkirjat v. 1707-1711

Vuoden 1726 rippikirja pyrki olemaan tarkka, siinä oli jokaisen henkilön ikä (joko todellinen tai arvioitu). Paavon vaimoa ei tässä kirjassa enää mainita eikä tytär Mariaa, mutta muita lapsia kylläkin: Esko (Eskell) 31, Martti (Mårthen) 30, Mikko (Michell) 15 ja Paavo (Påhl) 12. Esko oli naimisissa Reetta Reinikaisen (Margaretha Reinikain) kanssa ja heillä oli tytär Magdalena 4. Myös vanhimman pojan Matin (Mats) 40 lapset on lueteltu: Påhl 12, Helga 10, Maria 8 ja Carin 4. Ei vaimoa - Matti oli silloin leskimies.

Kastettujen kirjasta v:lta 1728 löytyy mielenkiintoinen tieto: tammikuun 27. päivänä on kastettu sekä Eskon ja Reetan poika Påhl että Matin ja Magdalena Honkasen poika Zacharias.

Matin jälkeläiset

Matti Paavonpoika Muinonen (1686 - 1738) perheineen muutti lampuodiksi Mikkelin Olkkolaan. Olkkolan omistivat siihen aikaan Krieg Commissarien Hans Hindrich Soldan ja fru Elsa Marg. Tawastkierna. Muutaman vuoden kuluttua Matin vanhin poika Påhl jäi sinne lampuodiksi, kun Matti muun perheen kanssa tuli takaisin isänsä ja veljensä Eskon taloon. Hänet merkittiin loiseksi (husman Vanhamäki 11). Matti kuoli 15.6.1738 ja haudattiin 18.6. under kyrkan eli nykyisen Kivisakastin yhteydessä olleen puukirkon alle. Matin poika Sakari (Zacharias) oli sotilaana Savon Jalkaväkirykmentin majurin komppaniassa n:ro 39 noin vuodesta 1749, sotilasnimenä Hurtig. Hän asui Ihastjärven kylässä, ruotutalo Harjumaan kylässä. Hän oli naimisissa Magdalena Färnbergin kanssa ja heillä oli neljä lasta: Matti, Anna Maria, Eeva ja Helena.

Hän kuoli 18.5.1768 pistokseen.

Tähän sukuhaaraan kuului m.m. Jaakob Muinonen (käytti nimeä Molin) s.1814 Mikkelissä. Hänet vihittiin papiksi 1845 ja hän toimi pappina Ristiinassa, Juvalla, Heinävedellä, Jaakkimassa sekä kappalaisena Valkjärvellä, missä hän kuoli v. 1868. Hänen sisarensa Katharina oli naimisissa liivinmaalaisen urkujenrakentaja Frans Teodor Buchertin kanssa ja heidän tyttärensä Amalia Maria Fredrika (Maalin) s. 2.8.1890 Kirvussa (avionimi Bergström) oli Kirvun luontaisparantolan alullepanija ja johtaja. Maalin uskoi lujasti vesihoitoon, vesihöyryyn ja kuhnekylypyihin. Vesi oli lääke, johon köyhilläkin oli varaa. Kirvun parantola tunnettiin 1900-luvun alkuvuosikymmeninä ympäri Suomen ja Maalin Bergström oli kuuluisa parantaja, jonka apuun turvauduttiin silloinkin, kun lääkärit pitivät tapausta toivottomana. Ihmeellisiä parantumisia tapahtui, tieto niistä levisi suusta suuhun ja potilaita riitti.

Samaa sukuhaaraa oli Martti Ferdinand Muinonen (s. 1.3.1905 Haminassa). Hän osti Tapetti Väri ja Matto Oy:n Kotkassa v.1939 ja siitä alkoi vuosikymmeniä kestänyt ansiokas ura kauppiana ja yrittäjänä. Firman nimi muuttui Muinonen Oy:ksi 1960, jolloin tapettien, värien ja mattojen rinnalle tuli rautaosasto ja talous- ja lahjatavaraosasto. Erkki-veli tuli mukaan yritykseen, Martin vaimo Alli ja sisar Maija olivat olleet alusta lähtien mukana. Martti jätti värikaupan 1.1.1969 jatkaakseen lelukauppiana Martinex Oy:ssä. Hän teki leluhistoriaa tuomalla Barbie-nuken Suomeen.

Martilla oli seitsemän sisarusta. Aaro Matias s.22.3.1901 kaatui vapaussodassa Mouhulla Kinnin kylässä 6.4.1918. Saara Vilhelmiina (s.3.3.1898 Haminassa) avioitui Helge Raninin kanssa ja oli siis Raninien näyttelijäsuvun kantaäiti. Martta Elisabeth s.6.3.1907 muutti Kanadaan, puoliso Carl Schmid, hänen jälkeläisensä asuvat Kanadassa. Paavo Sakari s.5.1.1909 toimi pitkään Orimattilan kirkkoherrana.

Martin jälkeläiset

Martti Paavonpoika Muinonen (s.1696 Mikkelin Vanhamäessä) vihittiin 11.12.1726 Kangasniemellä Christina Hansintytär Hokkasen kanssa. Heille syntyi kaksi lasta, Maria 1728 ja Hans

1732. Christina kuoli maaliskuussa 1733. Martti vihittiin 29.9.1733 toiseen avioliittoon Margeta Hokkasen (1707 - 1766) kanssa, lapsia: Anna 1736, Pähl 1739, Carin 1737, Helga 1743, Mårten 1744, Margeta 1747.

Tästä Martista (Mårten) alkanut sukuhaara oli väkirikas. Niinpä samalle peltoaukealle rakennettiin uusi talo, jota kutsuttiin Hannolaksi. Poika Hansilla (1732 - 1790) oli Marget Paalasen (1732 - 1768) kanssa kuusi lasta: Anna 1755, Maria 1757, Hans 1759, Carin 1762, Margaretha 1764 ja Michel 1767 ja toisen vaimon Elin Kekkonen (1743 - 1809) kanssa viisi lasta: Helena 1771, Anders 1773, Sigfrid 1775, Eric 1778 ja Paul 1782.

Tästä perheestä levisi Muinosia sekä Vanhamäkeen että lähikyliin ja kauemmaksikin. Nuorin poika Paul (1782 - 1834) meni kotivävyksi Vanhalaan, vihittiin Maria Vanhasen kanssa 10.11.1805. Paulin ja Marian vanhimman pojan Johan Henrikin (1806 - 1876) ja Hedda Lisa Pöyryn pojanpoika oli mikkeliäinen kauppias Esaias Muinonen s. 1869.

Esaiaksen veljenpoika Reino Muinonen (1910 - 2003) ehti pitkän työuransa aikana tulla tutuksi monille mikkeliäläisille. Hän meni 1926 Mikkelin Sähkö Oy:n palvelukseen ja toimi myöhemmin v.1933 perustetun Kone-Sähkö liikkeen korjaamopuolen työnjohtajana eläkkeelle jäämiseensä, vuoteen 1977 saakka. Sota-aikana hän hoiti Sortavalassa Autovarikko 3:n sähkökorjaamoa. Sähköalan taitajana hän koulutti useita kymmeniä alalle lähteneitä nuoria.

Paulin ja Maria Vanhasen lapsista keskimäinen poika Paul/Paavo (1812 - 1884) meni Ripattien vävyksi Kolo nimiseen taloon, Rantakylä 7, puoliso Anna Sofia Ripatti (1824 - 1891).

Anders Hansinpojan s. 1773 ja Margaretha Hindikaisen poika Pähl s. 27.11.1815 vihittiin 14.12.1845 Maja Lena Siitarin kanssa, joka oli Pajulasta, ja toinen poika Anders s. 3.12.1818 avioitui Maja Lena Halisen kanssa Harjumaan kylästä.

Siegfrid Hansinpojan s. 1775 ja Caisa Värtiläisen poika Daniel s. 1828 meni naimisiin Serafia Hämäläisen kanssa (Vanhamäki n:o 8). Vuoden 1906 äänestysluettelon mukaan perhe asui Sorkan talossa. Danielin veljet Anders s. 1812 ja Johan s. 1819 muuttivat

perheineen Vanhamäen keskikylälle (Vanhamäki n:o 8).

Mikon jälkeläiset

Mikko (Michell) Paavonpoika Muinonen (s. 1711) vihittiin 15.12.1745 Kangasniemen Hokanniemessä Anna Eliaksentytär Halttusen kanssa. Heille syntyi Pähl 25.2.1747, joka kuoli 4.8.1747. Isä Mikko oli kuollut jo ennen lapsen syntymää 1.9.1746. Sukuhaara sammui tähän.

Paavon jälkeläiset

Paavo (Pähl) Paavonpoika Muinonen (s.1714) muutti naapurikylään Korpijärvelle 1735 rengiksi. Hänet vihittiin Anna Nikkasen kanssa 1.2.1740. Heille syntyi kolme tytärtä, Maria 1742, Eva 1744 ja Helga 1748. He asuivat Närvälän kylässä.

Eskon jälkeläiset

Esko Paavonpoika Muinonen (1690 - 1744) tuli isännäksi isänsä Paavon kuoltua 1740. Hänellä oli Reetta Reinikaisen (Margaretha Reinikain) kanssa viisi lasta: Magdalena 1725, Pähl 1728, Märthen 1732, Helga 1734 ja Margareta 1737. Kun Esko kuoli jo 1744, isännöyys jäi leskiemännälle 1744 -1755 väliseksi ajaksi.

Seuraavan sukupolven isäntä Muinolalan talossa oli Martti Eskonpoika Muinonen (1732 - 19.5.1808). Hän oli 12-vuotias isänsä kuollessa ja hänen äitinsä toimi perheenpäänä ja vastasi isännöydestä runsaat kymmenen vuotta. Martti vihittiin 21.12.1755 Reetta Hansintytär Viljakaisen (s. 1738) kanssa. Heille syntyi kaksi tytärtä, Helga 20.2.1757 ja Anna 14.2.1759. Reetta kuoli 1761. Toisen avioliittonsa Martti solmi Liisa Liukkosen (1742 - 13.5.1808) kanssa. Heillä oli kuusi lasta: Pähl 27.12.1763, Walborg 7.1.1767, Matts 26.3.1769, Ewa 21.1.1773, Thomas 8.7.1776 ja Jacob 15.7.1785.

Vanhin poika Paavo Martinpoika Muinonen (1763 -1828) avioitui Helena Mannisen (1770 - 1841) kanssa. Heillä oli seitsemän lasta: Elisabeth 1791, Matti 1794, Eva 1797, Paul 1801, Helena 1804, Maria 1811 ja Daniel 1816.

Nuorin poika Jaakko Martinpoika Muinonen (1785 - 15.7.1858) avioitui Maria Mannisen (26.10.1787 - 8.4.1852) kanssa. Heillä oli yksi poika, Martti s.1806.

Jaakosta tuli seuraava lenkki isäntien ketjuun. Hänet mainitaan seksmannina eli kuudennusmiehenä 1800-luvun alkupuolella. Kirkossa käytiin säännöllisesti ja usein kahdella hevosella. Kerran talvella oli tallin ovi jäänyt vahingossa panematta hakaan ja sälkö lähtenyt kirkkohevosten perään. Kirkosta tulijat tapasivat Ylänteenjärven jäällä hevosen jäänteet. Jaakko tunnisti niistä hevosensa, jonka sudet olivat tappaneet ja syöneet.

Sukulaisten yhteiselo lienee ollut sopuisaa, koska serkukset Matti Paavonpoika ja Martti Jaakonpoika menivät naimisiin sisarusten kanssa. Matti vihittiin v.1820 Maria Hämäläisen (1802 - 1874) kanssa ja Martti v.1830 Eeva Hämäläisen (28.11.1804 - 27.12.1864) kanssa. Maria ja Eeva olivat Johan Hämäläisen ja Regina Lukkarisen tyttäriä Murtosen talosta, joka v. 1820 oli Karstula n:ro 3, v. 1830 Vanhamäki n:ro 4 ja vuodesta 1840 alkaen Vanhamäki n:ro 5.

Samat serkukset myös ostivat puolet Tonnin kruununtilasta (Vanhamäki n:o 12) 1838 ja lunastivat sen itsenäiseksi 1852. Tämän tilan ostoon lienee houkutellut kalastusmahdollisuus Puulavedellä. Siihen aikaan nuotanveto oli tärkeä kalastusmuoto ja Muinolan ja Pohjoiskankaan kalavesiin kuului vain pienempiä järviä ja lampia. Samana vuonna he lunastivat puolet Pohjoiskankaasta (Vanhamäki n:o 11) perintötilaksi. Pohjoiskangas oli nimittäin muuttunut kruununtilaksi isonvihan jälkeen, kun se ei kyennyt selviytymään kohtuuttomista veroistaan. Kolmen vuoden verorästien vuoksi tila muuttui kruununtilaluonteiseksi, vaikka käytännössä mikään ei muuttunut, ihmiset asuivat edelleen tilalla ja maksoivat edelleen samansuuruista veroa kuin perintötilallisetkin. Kun isojako saatiin pidettyä ja kukin tiesi, mitä alueita mihinkin tilaan tuli kuulumaan, alettiin tiloja lunastaa takaisin perintötiloiksi.

Martti Jaakonpoika Muinosella (24.1.1806 - 19.5.1874) ja Eeva Hämäläisellä oli kolme lasta: Matti s. 19.9.1832, Jaakko s. 20.5.1839 ja Maria (1842 - 1848). Martin kerrotaan olleen voimamies. Kerrankin - kun rengit eivät kovalla pakkasella halunneet valjastaa hevosta - hän oli kantanut rukiita riihestä aittaan 3,5 tynnöriä yhdellä kertaa. Hän latoi säkit pieneen rekeen, nosti jalaksista reen harteilleen ja käveli ylämäkeen yli 100 metriä. Hänen kerrotaan kantaneen kerralla seitsemät vitsaksilla yhteensidotut sahapuu metsätyömaalta kotiin parin kilometrin matkan. Hänellä kerrotaan olleen yliluonnollisia voimia hallussaan, esim. varkaat eivät voineet hänen tavaroitaan viedä, vaan takertuivat niihin kiinni, kunnes hän itse tuli paikalle ja laukaisi taian.

1867 tapahtui tilusten vaihto = Paavo Martinpoika Muinonen luovutti osuutensa Pohjoiskankaan tilasta (Vanhamäki n:o 11) ja muutti perheineen Tonniin asumaan, kun taas veljekset Matti ja Jaakko Martinpojat luopuivat osuudestaan Tonnin tilaan sekä maksoivat Paavolle välirahaa 936 mk saaden itselleen Paavon osuuden (yksi neljäsosa) Pohjoiskankaasta ja tulivat siten omistamaan puolet tilasta.

Jaakko Martinpoika Muinonen .5.1839 - 30.4.1874, naimaton. Vanhin Muinolassa säilynyt kirje on Jaakon kotiväelleen kirjoittama heinäkuussa 1869. Se on kirjoitettu kauppakirjan tyhjälle takapuolelle. Kauppakirja kuuluu näin: Talonmiehellen Jaakko Muinoselle olen minä allamainittu myönyt yhten punasen ja nimeltä Punikki lehmän sovitusta kauppasummasta kolme kymmentä ja kaksi (32.) markkaa joka on täytellisesti maksettu, paits sillä välipuheella että minä saan pitää etespäin ruokolla ja maksan joka vuoten etestä kuusi (6.) naulaa voita, joka tämän kautta vakuutetaan. Mikkelissä se 23.päivä Huhtikuuta 1866. Anna Stiina Marttinen torpparin vaimo Vanhamäestä (puumerkki) Että minä olen antanut ruokolle sen yllä mainitun minulta ostetun lehmän. Aika ja päivä kuin ylhäällä. Jaakko Muinonen (puumerkki) Totistaa: Daniel Muinonen (kirjoitti) Topias Manninen (puumerkki) Jaakon säilyneiden kirjeiden mukaan hänelle oli määrätty lasten

opetustoimi useampi vuosi aiemmin, mutta hän oli sairaaloinen eikä liene kyennyt ainakaan kaikin ajoin tehtäväänsä hoitamaan, vaikka hän muutti sitä varten Mikkeliin.

Salomon Mannisen kirje 2.5.1874 Matti Muinoselle: Kunniallinen Herrastuomari! Kun minulla on ollut onni tulla Teidän veljenne kanssa tutuksi jo kotona Hirvensalmen Apajalahdella ja isäni toi hänen tänne Helsinkiin viime syksynä, niin katsoin velvollisuudekseni käydä häntä tervehtimässä, kun oli aikaa. Silloin koetin toimittaa, mitä hän käski. Niinpä 4 p. Huhtikuuta hän pyysi minua tätä testamenttia tekemään, joka seuraa, ja pyysi sitä, hänen kuoltuaan, lähettämään Teille. Nyt on Luoja viisautessaan tahtonut pois kutsua hänen. Hän rauhallisesti nukkui kuolon uneen Huhtikuun 30 p. kello ½ 11 illalla ja haudataan huomenna eli Sunnuntaina Toukokuun 3 p. Hautajaisia ei hänelle pidetä eikä vainaja sanonut välittävänsä kirstunkaan komeudesta. Sentähden onkin se semmoinen yksinkertainen, kuin tavallisesti linikassa kuolleille tehdään, jollei itse tahdo teettää komeampaa. Täyttääkseni nyt tätä hänen yllämainittua pyyntöänsä, lähetän tässä testamentin Herrastuomarille, ja kun vainajalta jäi vaatteita ja rahaakin, vaan en tiedä, kuinka paljon, niin tahtoisin saada tietää, mitä vaatteille tehdään, mihin on adressi pantava, kun lähetän rahakirjeen. Näihin toivon mitä pikemmin vastausta. Nyt täytyy tämä kirje lähettää kodin kautta. Hyvästi tällä kertaa! Kun kirjoitatte minulle, niin pankaa päällekirjoitus seuraavalla tavalla: Normalilyceisti Salomon Manninen Helsinki Lappvikinkatu N:o 25.

(Hirvensalmella Apajalahden kansakoulu aloitti toimintansa 28.3.1863 ensimmäisenä Mikkelin läänissä ja kahdeksantena koko maassa. Apajalahden talon isäntänä oli silloin Antti Manninen. Salomon Manninen s. 1855 vihittiin papiksi 8.1.1887.)

Matti Martinpoika Muinonen (19.9.1832 - 18.4.1897) avioitui Matti Tuhkalaisen ja Anna Leena Kurvisen tyttären Loviisa Tuhkalaisen (11.6.1834 -13.7.1907) kanssa. Heillä oli neljä lasta: Malviina, Amanda, Maria Lovisa ja Johan Viktor (Juho Vihtori). Malviina (1858 - 1932) meni naimisiin David Tarssasen kanssa Harjumaan Lansariin, Amanda (1860 - 1938) Topias Siitarin kanssa

Vanhalan Huotariin ja Maria Lovisa (1861 - 1942) Petter Juho Paalasen kanssa Riittilään.

Matti piti pyhäkoulua Vanhamäessä. Hän toimi pitkään lautamiehenä ja sai herastuomarin arvon.

Matti osti yhden neljäsosan perintotalosta Vanhamäki n:o 10 Johan Johaninpoika Muinoselta 1871 ja samasta talosta yhden neljäsosan Antti Muinoselta ja hänen vaimoltaan Walpuri Närväseltä 1872.

Vuonna 1887 hän osti Pekka, Paavo, Juhana ja Taneli Wahvaselältä toisen puolen Pohjoiskankaasta.

Mikkeli-Kangasniemi maantien valmistuttua 1700-luvun lopulla kesäisin kestikievarit olivat Vanhalan ja Harjumaan kylissä. Talvella suurempi reitti kulki Vanhamäen kautta ja matkustavaisten kuljetusvelvollisuus siirtyi Muinolalle. Muinolassa oli erityinen hollitupa, jossa kulkijat saattoivat yöpyäkin. Perimätiedon mukaan se oli talossa ensimmäinen rakennus, jossa oli lasi-ikkuna, ikkunasta jouduttiin maksamaan "ylellisyysveroa", verokuitissa nimikkeellä fönsterluft. Kievaritoiminta jatkui 1800-luvun lopulle. Muistona siltä ajalta on säilynyt viiden kopeekan kuparirahoja, jotka on lyöty Jekaterinburgin rahapajassa (E M = Ekaterinburg Mint).

Juho Vihtori Matinpoika Muinonen (20.5.1869 - 28.2.1932) meni naimisiin Tuomas Kirjalaisen ja Magdaleena Tuovisen tyttären Maria Elisabetin (1.2.1864 - 22.9.1935) kanssa, joka käytti nimeä Betty. Vihtori oli käynyt kansakoulun Vanhamäen naapurikylässä Harjumaassa. Betty oli käynyt ruotsalaista tyttökoulua Mikkelissä, mutta joutui jättämään koulun kesken hankalien kulkuyhteyksien vuoksi, kun perhe osti Paasolan talon Norolasta ja muutti sinne asumaan. Betty toimi kiertokoulun opettajana ja lienee siinä yhteydessä tutustunut Vihtoriin.

Heille syntyi viisi lasta: Kalle Vihtori (23.5.1897 - 16.9.1968), Vilho (15.5.1897 - 1.4.1899), Lyyli Elisabet (13.5.1899 - 9.9.1954), Martti Johannes (25.5.1901 - 3.2.1982) ja Erkki (12.3.1905 - 8.3.1995).

Vihtori oli isänsä jälkeen toistakymmentä vuotta lautamiehenä.

Hänen aikanaan v.1897 perustettiin Vanhamäen kansakoulu, jonka johtokuntaan hän vaimonsa kanssa kuului. Hän oli edistyksellinen ja

aikaansa seuraava isäntä. Taitaa Muinolan isäntä lähteä talostaan, arvelivat ohikulkijat, kun Vihtori kylvi heinäsiementä peltoonsa 1900-luvun alussa ensimmäisenä kylällä. Hän hankki separaattorin ja kermaa lähetettiin laivalla Otavaan ja sieltä edelleen rautateitse Hankoniemen meijeriin, joka valmisti voita ulkomaille vietäväksi. V. 1922 hän osti höyrykoneen sähkövalon saamiseksi taloon. Sähkölinja vedettiin myös riihelle, jossa sitten puitiin varstalla kirkkaassa valossa. V. 1928 höyrykone vaihdettiin tehokkaampaan, jolla pystyi pyörittämään raamisahaa, puimakonetta ja myllyä. Myllyllä jauhatettiin vieraillekin, kunnes se kansanhuollon toimesta sodan aikana sinetöitiin pois käytöstä.

Vihtorilla oli verenseisauttamiskyky. Hän itse sanoi, ettei siinä mitään taikuutta ole, vaan Luoja on antanut ihmiselle valtaa uskon kautta hallita sellaisia voimia hyvässä lähimmäisensä auttamiseksi. Hän oli perinyt vanhemmiltaan taidon valmistaa käärmeenpuremiin lääkettä ja sitä tultiin tarvittaessa hakemaan kauempaakin. V. 1921 Muinolan maista itsenäistyivät Kortelamminmäki- ja Korventaus- nimiset torpat. Mäkitupalainen Topia Manninen luopui oikeudestaan rahakorvausta vastaan.

Lyyli avioitui Kalle Riepposen kanssa 1923 ja muutti Parikkalan talon emännäksi. Heille syntyi kaksi lasta, Päivikki ja Olavi. Kun Vihtori ja Betty kuolivat, Muinolan talo jäi kolmen poikamiehen hallintaan.

Kalle Vihtori Vihtorinpoika Muinonen (23.5.1897 - 16.9.1968) meni naimisiin v. 1938 alakansakoulunopettaja Sylvi Ester Ylösen (15.9.1905 - 24.2.1978) kanssa, joka oli Topias Ylösen ja Arma Kompan tytär Kangasniemen Unnukalan kylästä. Sylvi oli saanut opettajakoulutuksensa Hämeenlinnassa ja ehtinyt toimia opettajana 10 vuotta, Vanajan koulussa lähellä Hämeenlinnaa, Mikkelin maalaiskunnassa Olkkolassa ja Porrassalmella. Heidän ainoa lapsensa Matti syntyi 1939 ja on nyt neljästoista lenkki Muinolan isäntien sukupolvien ketjussa.

Kalle hoiti monia seurakunnan luottamustehtäviä, oli kirkkovaltuustossa ja kirkkoneuvostossa monia vuosikymmeniä aina kuolemaansa asti. Hän oli suorittanut saarnalupakirjankin.

Pyhäkoulutyö oli hänen sydäntään lähellä, hän piti Vanhamäen kylällä pyhäkoulua yli 40 vuotta. Hän oli Vanhamäen kansakoulun johtokunnan puheenjohtajana kolmekymmentä vuotta. Hän kuului myös Mikkelin maalaiskunnan sosiaalilautakuntaan vuosikymmeniä.

Martti Johannes Vihtorinpoika Muinonen (25.5.1901 - 3.2.1982) oli naimaton ja asui kotitilallaan kuolemaansa asti.

Kun Martti oli vielä poikanen, joutui hän eräänä keväänä korjaamaan Mikkeli - Helsinki maantietä Otavaan runsaan kahdenkymmenen kilometrin päähän kotoaan. Kullekin manttaalitalolle oli näet annettu tehtäväksi pitää kunnossa tietty maantiepätkä. Hakatessaan routaista hiekkakuoppaa rakot kämmenissään hän mietiskeli, että tällaiset työt kuuluisivat yhteiskunnan hoitoon.

Martti kertoi: "Kun 1930-luvun alussa tulin mukaan luottamustehtäviin, elettiin vielä kauramoottorin valtakautta. Kaupunkimatkalle oli varattava aikaa kahdesta kolmeen tuntiin. Hevosta ei voinut ajaa varsinkaan talvella hikeen saakka, kun se joutui tuntikausia seisomaan puomissa isäntäänsä odottelemassa." Kunnantalolle kertyi matkaa 25 kilometriä eikä sivuteitä silloin vielä aurattu, joten aikaavievää yhteisten asioiden hoito oli. Merkittävin oli hänen työnsä Mikkelin maalaiskunnan kunnanvaltuuston jäsenenä, peräti 42 vuotta. Suuren osan tästä ajasta hän oli kunnanhallituksen jäsenenä ja sen varapuheenjohtajana toistakymmentä vuotta. Tiesiat olivat hänelle tärkeitä; niitä koski hänen ensimmäinen valtuustoaloitteensakin. Hän toimi lukuisissa kunnallisissa lauta- ja johtokunnissa. Hän oli esim. verolautakunnassa 20 vuoden ajan ja holhouslautakunnan puheenjohtajana 9 vuotta. Hän kuului aikanaan Osuuskauppa Suur-Savon hallintoneuvostoon ja oli mukana jo sitä ennen Suur-Savoon sulautuneen Etelä-Savon Osuuskaupan hallituksessa. Etelä-Savon Osuuspankin johtokuntaan hän kuului useita vuosia ja oli Mikkelin Seudun Palovakuutusyhdistyksen hallituksen jäsen. Niinikään hän kuului Metsäliiton edustajistoon 1951 -1960 ja Mikkelin Seudun Metsänhoitoyhdistyksen hallitukseen.

Tasavallan presidentti myönsi hänelle 12.11.1971 pitäjänneuvoksen nimen ja arvon.

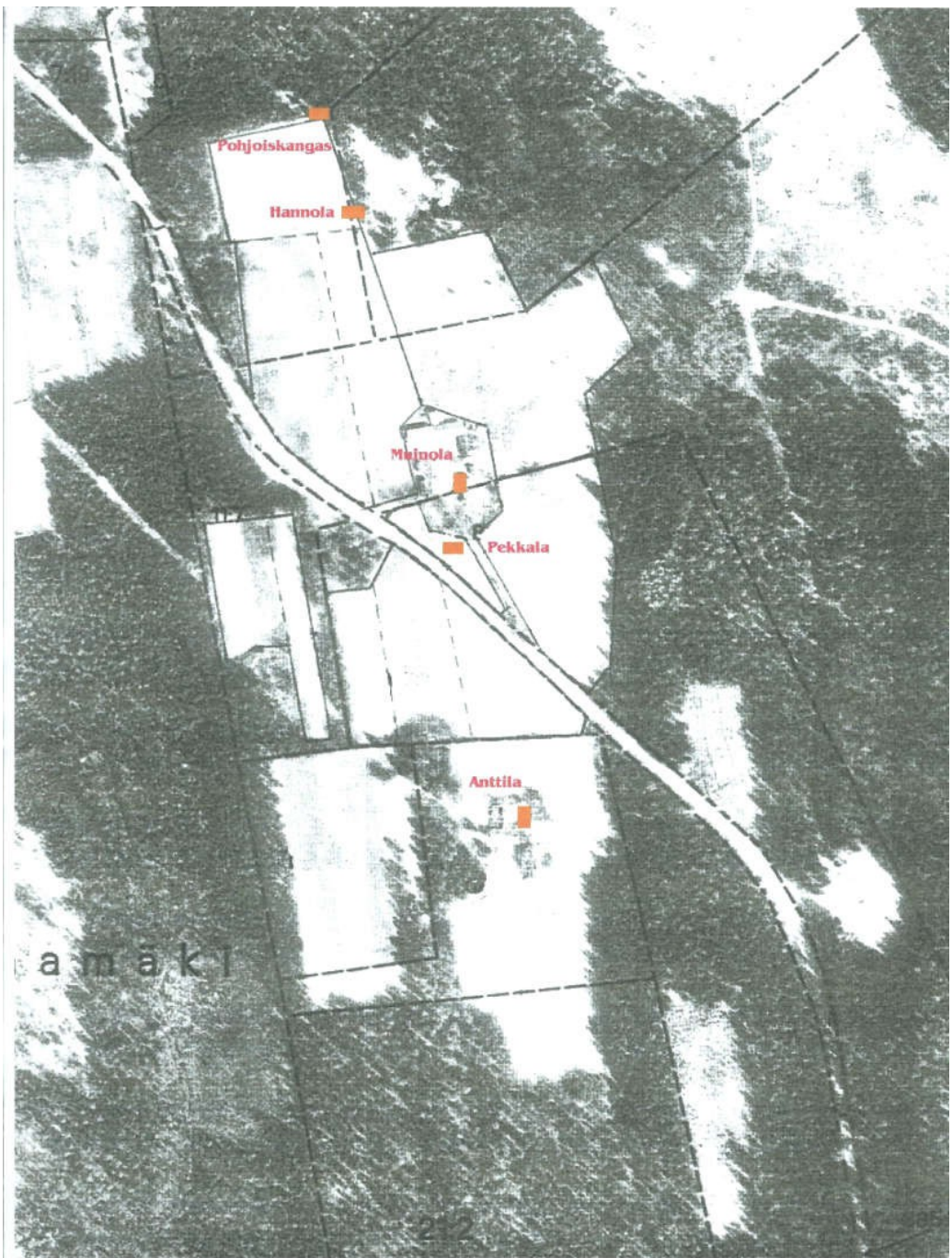
Martin harrastuksiin kuuluivat metsästys ja kalastus. Hän oli kotiseuturakas ja kiinnostunut historiasta. Mikkelin pitäjän historia-kirja syntyi hänen valtuustoaloitteestaan. Hän ei enää lähtenyt vuoden 1972 kunnallisvaaleihin ehdokkaaksi ja jätti muutkin luottamustoimet, mutta historiatoimikunnassa hän oli kuolemaansa saakka. Hän luki käsikirjoitukset sitä mukaa kun niitä valmistui. Valmiina hän ei teosta ehtinyt nähdä.

Erkki Vihtorinpoika Muinonen (12.3.1905 - 8.3.1995) avioitui Vuokko Tellervo Riepposen (2.2.1919 - 15.5.1955) kanssa. He ostivat oman tilan Vuolingolta 1940-luvulla ja muuttivat sinne asumaan. Heille syntyi neljä lasta: Eero, Helena, Kirsti ja Mirja. Erkki toimi sotien jälkeen asutuslautakunnassa.

Kun isojakoa Vanhamäessä suoritettiin 1800-luvun alkupuoliskolla, samalla peltoaukealla, samalla mäenharjanteella puolen kilometrin sisällä oli viisi eri taloa, joissa kaikissa asui Muinosia: Anttila, Pekkala, Muinola, Hannola ja Pohjoiskangas. Anttila ja Pekkala olivat isojaossa numero kymmentä, Muinola, Hannola ja Pohjoiskangas numero yhtätoista.

Numero kymmeneltä on löytynyt kaksikin sukuhaaraa Muinosia, joiden esi-isät ulottuvat 1600-luvulle ja jäävät niinollen kirkonkirjatietojen ulottumattomiin. Yhteys numero yhdentoista Muinosiin on edelleen löytämättä. Sukujen välisiä avioliittoja on muutama, esim. Hans Muinosen tytär Helena s. 1771 (n:ro 11:ltä) meni naimisiin Matts Andersinpoika Muinosen s. 1772 kanssa, joka oli n:ro 10:ltä.

Pohjoiskankaan talo hävisi maisemasta ensimmäisenä - varmaan jo 1800-luvun puolessavälissä. Pekkala autioitui ja purettiin sen jälkeen, kun viimeinen asukas "Pekkalän vanhapiika" kuoli - talo maineen oli myyty herastuomari Matti Muinoselle jo aiemmin. Hannolassa oli Juhana Vahvaselkä lampuotina 1800-luvun lopulla. Anttilassa asuttiin vielä 1960-luvulla. Nyt jäljellä on vain Muinolan talon rakennukset.

YHTEENVETO SUKUTUTKIMUKSESTA

Mikkelin Maakunta-arkistosta löytyy paljon Muinosten historiaan liittyvää aineistoa, koska suvun juuret ovat tällä alueella. Paljon arvokasta tietoa on kadonnutkin. Suurin osa 1700-luvun ja 1800-luvun alun kärjäasiakirjoista on tuhoutunut, vaikka niitä vuodesta 1623 lähtien tehtiin alkuperäisen lisäksi myös Turun hovioikeuteen toimitettava puhtaaksikirjoitettu kappale.

Alkuperäiset pöytäkirjat säilytettiin kulloisenkin kihlakunnantuomarin kotona. Vielä 1757 kihlakunnantuomari Karl Wilhelm Malléenin laatiman luettelon mukaan tuomiokirjoja oli lähes täydellinen sarja vuodesta 1624 lähtien ja lisäksi ”kolme nippua ikivanhoja asiakirjoja, joista ei mitään selvyyttä voi saada”. Malléen vei arkiston Sairilaan, jossa hän asui kuolemaansa asti 1795. Hänen jälkeensä asiakirjat siirrettiin liiteriin, josta niitä sitten kertoman mukaan alettiin ottaa kaikenlaisiin tarpeisiin, leivospapereiksi, hiustenkihartimiksi jne. Näitä vajaan siirrettyjä ”tarpeettomia papereita” ei 1830-luvulla ollut jäljellä enää ainuttakaan.

Turun hovioikeuteen lähetetyt pöytäkirjatkaan eivät säilyneet, vaan ne tuhoutuivat Turun palossa vuonna 1827. Näinollen tarkkaa selkoa Savilahden ja myöhempien Visulahden ja Pellosniemen käräjillä käsitellyistä asioista ei voi saada.

Viime sukukokouksen jälkeen kuvasimme Mikkelin Maakunta-arkistossa mikrofilmeiltä henkikirjatietoja. Vanhamäkeä koskevia henkikirjoja löytyi, vanhin vuodelta 1635 ja vuodesta 1646 lähtien vuoteen 1712 (isonvihan ajalta kirjat puuttuivat) ja vuodesta 1722 vuoteen 1750.

Vuoden 1614 Älvsborgin lunnaiden 1 erän henkilöluettelon mukaan Vanhamäessä oli 1 Muinoinen ja vuoden 1635 henkikirjan mukaan isäntinä veljekset Antti ja Paavo Laurinpojat, todennäköisesti tämän Muinoisen poikia. Tästä näyttäisi alkavan Anttilan ja Muinolan Muinosten sukuhaarat.

Verrattaessa henkikirjoja ja vanhimpia kirkonkirjoja varmistui ns.

etelä-Suomen Muinosten esi-isän Matin kuuluminen Muinolan Muinosiin. Nimittäin vuosina 1708-1712 henkikirjassa oli Paavo Muinosen ja vaimon lisäksi poika Matti ja vaimo.

Tällä hetkellä sukutiedostossa on 2209 nimeä, Muinosia ja lähisukua. Noin 100 vuotta vanhemmat tiedot ovat vapaasti tutkittavissa arkistoista mutta sitä tuoreempia varjelee henkilösuoja laki. Alle 100 vuotta vanhoja tietoja tiedostoon saa kirkkoherranvirastoista maksua vastaan tai henkilöiltä itseltään, jotka niitä haluavat antaa.

Kiitokset Teille, jotka olette ottaneet yhteyttä ja antaneet tietojanne sekä kertoneet mielenkiintoisia tarinoita suvun vaiheista. Tällaiset kohtaamiset antavat uutta virtaa sukututkimukseen.

Muinolassa 30. heinäkuuta 2014

Sirkka ja Matti Muinonen